

č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“).

Krajský súd v Nitre ako súd vecne a miestne príslušný podľa § 346 ods. 1 a § 246a OSP a podľa § 250l ods. 1 OSP v spojení s § 2 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 503/2003 Z.z. dospel k záveru, že návrh navrhovateľky nie je dôvodný. Poukázal na to, že v predmetnej veci bolo úlohou súdu posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu odporcu ako i správnosť jeho právnych záverov uvedených v rozhodnutí odporcu.

Krajský súd v Nitre v odôvodnení napadnutého rozsudku citoval zákonné ustanovenia § 2 ods. 1 a 2, § 5 ods.1, § 6 ods. 2 a 3 zákona č. 503/2003 Z.z. a uviedol, že navrhovateľka si uplatnila dňa 31. decembra 2004 žiadosťou nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré sa nachádzajú v kat. území Č., ktoré sú bližšie špecifikované vo výroku napadnutého rozhodnutia a ktoré získala spolu s nebohým manželom K. T. na základe výmeru o vlastníctve pôdy č. 1372/48-11 zo dňa 1. apríla 1948 vydaného Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave. V správnom konaní navrhovateľka aj napriek výzvam správneho orgánu nepreukázala prechod vlastníckeho práva predmetných nehnuteľností v rozhodnom období na štát ako mal na mysli zákon č. 503/2003 Z.z.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre zmeniť, zrušiť rozhodnutie odporcu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie s vysloveným právnym názorom, že reštitučný nárok navrhovateľky na navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa zákona č. 503/2003 Z.z. je daný.

V odvolaní sa plne pridržala skutkovej a právnej argumentácie obsiahnutej v opravnom prostriedku v predmetnej veci.

Navrhovateľka sa nestotožnila s názorom krajského súdu, že ona a jej nebohý manžel neboli v rozhodnom období vlastníkami predmetných nehnuteľností a ani s tým, že nepreukázala akým spôsobom prešli nehnuteľnosti na štát alebo na inú právnickú osobu. Táto skutočnosť bola preukázaná výmerom vydaným Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave číslo: 1372/48-11 zo dňa 1. apríla 1948 ako aj ďalšími listinami, z ktorých je zrejmé, že štát prostredníctvom svojich orgánov konal

s navrhovateľkou a jej nebohým manželom ako s prídelcami, teda ako s vlastníkmi nehnuteľnosti. Taktiež v prípade nadobudnutia vlastníctva na základe rozhodnutí štátnych orgánov, zápis do pozemkovej knihy nemal konštitutívne účinky, t.j. k nadobudnutiu vlastníctva došlo už na základe rozhodnutia. Výmer bol vydaný na predpísanom tlačive a podpísaný poverenikom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, teda osobou oprávnenou za poverenie konať. Predmetné pozemky boli pridelené podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Sb.n v znení nariadenia č. 64/1946 Sb.n..

Dôvodila tým, že nehnuteľnosti prešli na štát na základe rozhodnutia Okresného národného výboru Čalovo, odbor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. Pôd.: 4096/1958 zo dňa 3. júla 1958 o odňatí prídelu. Ak bol odporca ako aj súd toho názoru, že toto rozhodnutie bolo vydané nad rámec právomoci okresného národného výboru, a preto nemohlo vyvolať právne účinky, ktoré vyvolať chcelo a v skutočnosti ním nedošlo k zrušeniu výmeru, tak podľa jej názoru k prevzatiu nehnuteľnosti došlo bez právneho dôvodu, čím bol naplnený reštitučný dôvod podľa § 3 ods.1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z. v rozhodnom období.

Poukázala na to, že ani súd prvého stupňa a ani odporca nepostupovali v zmysle ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z.z., podľa ktorého pri presadzovaní práva podľa tohto zákona sú dotknuté orgány štátnej správy a právnické osoby podľa § 4 ods. 1 povinné poskytnúť tomu, kto tvrdí, že je oprávnenou osobou, pomoc najmä tým, že jej poskytnú výpisy z evidencie a kópie listín, ako aj iné prostriedky, ktoré môžu prispieť k objasneniu veci. V zmysle správneho poriadku je povinnosťou správneho orgánu zistiť úplný stav veci, pričom nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dôkazov. Správny orgán ako i súd rozhodli v rozpore so zásadou materiálnej pravdy.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods.2 Občianskeho súdneho poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá Občianskeho súdneho

poriadku a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, a že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie pre procesné pochybenia.

V predmetnej veci krajský súd ako súd prvého stupňa konal a rozhodoval o opravnom prostriedku, návrhu navrhovateľky na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu, ktorým sa navrhovateľka domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia odporcu č. 2010/00259/22 zo dňa 14. mája 2010.

Rozhodnutím č. 2010/00259/22-Ma zo dňa 14. mája 2010 odporca rozhodol tak, že navrhovateľke nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k pozemkom uvedených vo výrokovej časti rozhodnutia.

Proti tomuto rozhodnutiu odporcu v zákonom stanovenej lehote podala navrhovateľka opravný prostriedok, návrh na preskúmanie, ktorým sa domáhala zrušenia rozhodnutia odporcu.

Odvolaací súd považuje za potrebné uviesť, že krajský súd sa dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkou, ktorú uplatnila navrhovateľka v opravnom prostriedku a to pokiaľ sa jedná o právne posúdenie odňatia prídelu rozhodnutím Okresného národného výboru Čalovo zo dňa 3. júla 1958 vydaného pod č. Pôd.: 4096/1958 ako i posúdením a vyhodnotením názoru navrhovateľky ohľadne tvrdenia správneho orgánu uvedeného v odôvodnení svojho rozhodnutia, že uvedené rozhodnutie o zrušení prídelu bolo vydané nad rámec právomoci okresného národného výboru. Podľa názoru navrhovateľky v danom prípade tak potom k jeho odňatiu a k prevzatíu nehnuteľnosti došlo bez právneho dôvodu, čím bol naplnený reštitučný dôvod podľa § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z., pretože k odňatiu prídelu došlo bez právneho dôvodu v roku 1958, t.j. v rozhodnom období.

Taktiež, podľa názoru odvolacieho súdu, Krajský súd v Nitre žiadnym spôsobom nezdôvodnil, prečo považoval námietku navrhovateľky týkajúcu sa názoru správneho orgánu, že k odňatiu vlastníctva došlo až v roku 2003, kedy bolo rozhodnuté o vlastníctve pozemkov v konaní ROEP podľa zákona č. 180/1995 Z.z., za nedôvodnú. Svoj názor krajský súd neodôvodnil.

Rovnako krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku neuviedol, prečo považoval námietku navrhovateľky týkajúcu sa konštatovania správneho orgánu, že nadobudnutie vlastníctva bolo možné na základe prídelovej listiny, resp. výmere o prídele do vlastníctva len za predpokladu, že tieto boli vydané orgánom oprávneným a boli vkladu schopné, a že navrhovateľka listinou nepreukázala nadobudnutie vlastníctva za právne irelevantnú a svoj názor nijakým spôsobom nezdôvodnil, pričom navrhovateľka v opravnom prostriedku poukazovala na skutočnosť, že hoci na prídelovej listine nie je odtlačok pečiatky Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, tak je podpísaná osobou oprávnenou za poverenictvo konať.

V opravnom prostriedku navrhovateľka ďalej uviedla, že nie sú najmenšie pochybnosti o autentickejšti tejto listiny, ktorá v spojení s ostatnými predloženými listinami z tejto doby je dostatočným dôkazom, že predmetné pozemky boli navrhovateľke a jej nebohému manželovi pridelené Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. v znení nariadenia SNR č. 64/1946 Sb. n.

Napriek tomu bez akéhokoľvek bližšieho zdôvodnenia krajský súd uviedol, že po preskúmaní spisového materiálu a administratívneho spisu dospel k záveru, že podľa názoru krajského súdu sa správny orgán zaoberal splnením podmienky § 2 zákona č. 503/2003 Z.z., teda skutočnosťou, či nehnuteľnosti, ktoré žiada navrhovateľka vydať, prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3. Navrhovateľka na túto skutočnosť nepredložila žiadny dôkaz. Podľa názoru krajského súdu, správny orgán správne rozhodol, keď dospel k záveru, že v danom prípade nebola splnená podmienka pre vydanie nehnuteľností, a to že navrhovateľka a jej nebohý manžel boli vlastníckmi predmetných nehnuteľností, nie len v rozhodujúcom období, ale aj v období po rozhodnom období a nepreukázali akým spôsobom prešli nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu. Keďže navrhovateľka nepreukázala existenciu reštitučného dôvodu, teda v správnom konaní nepreukázala, že ona a jej nebohý manžel, ktorí boli vlastníckmi nehnuteľností im tieto nehnuteľnosti boli zabraté podľa § 3 zákona č. 503/2003 Z.z.. Správny orgán postupoval pri posudzovaní nároku navrhovateľky v súlade so zákonom a získané listiny v priebehu konania boli podkladom pre jeho rozhodnutie, s ktorým sa krajský súd v plnom rozsahu stotožňuje.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ustanovenia § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo a aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Aj keď s ohľadom na judikatúru ESLP nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na určité časti zákonov (napr. rozsudok ESLP Ruiz Torija proti Španielsku z 9.12.1994).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že takýmto postupom súdu, ktorý sa nevysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľky – ako bolo vyššie uvedené, bola navrhovateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto musel napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s § 250ja ods. 3 vetou druhou OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec znova v medziach podaného opravného prostriedku, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami navrhovateľky a znova o nej rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1, veta prvá OSP).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. januára 2012

JUDr. Jana Henčeková, PhD. , v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková